
Chtěl jen jsem ukázat realitu. Nakladatelství Galen představilo publikaci Jana Škrhy a kol. Diabetologie

Chtěl jen jsem ukázat realitu. Nakladatelství Galen představilo publikaci Jana Škrhy a kol. Diabetologie

Po sjezdu diabetologů v Luhačovicích byla včera také v Praze v prostorách Akademického klubu 1. lékařské fakulty UK, který sídlí v historickém Faustově domě na Karlově náměstí v Praze 2, představena a slavnostně pokřtěna monografie věnovaná jedné z nejzákladnějších nemocí, kterou kdy lidstvo poznalo, a jejíž léčba vyžaduje spolupráci téměř všech medicínských oborů. Publikaci Diabetologie autorského kolektivu pod vedením prof. MUDr. Jana Škrhy, DrSc., MBA, vydalo nakladatelství Galén a podílelo se na ní 23 autorů, předních odborníků na diabetologii, nejen z 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice, ale i z jiných pracovišť z celé republiky. Patrony knihy byli děkan 1. lékařské fakulty UK prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA, a zástupce ředitelky Všeobecné fakultní nemocnice MUDr. Jan Bříza, CSc., MBA.



Jan Škrha et al.: Diabetologie. ISBN 9788072626076, počet stran 417, formát 195x280 mm, vázané, barevně. Vydavatel Galén, vydání první, 2009, cena 1 500 Kč

Kniha je komplexním shrnutím vývoje prostředků, které diabetologie používá, a zároveň reflektuje, jak rychle se tato vědní disciplína mění vlivem vývoje moderní medicíny, zahrnuje proto nejnovější poznatky z oboru. „Dnes křtěná publikace,“ řekl děkan 1. lékařské fakulty UK Tomáš Zima, „je bezkonkurenčně nejlepší a nejmodernější monografií klinické diabetologie. Je nesmírně cenná tím, že umožňuje komplexní pohled na problematiku, a nejen pro atestující z diabetologie by měla být povinným studijním materiálem a základním učebním textem, protože s diabetem se ve své praxi setkají všichni lékaři od ambulantních lékařů po specializovaná pracoviště.“



zleva: děkan 1. lékařské fakulty UK prof. MUDr. Tomáš Zima, DrSc., MBA, prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc., MBA, zástupce ředitelky Všeobecné fakultní nemocnice MUDr. Jan Bříza, CSc., MBA

Jak zdůraznili přítomní odborníci, význam této monografie bude neustále stoupat. Podle statistických ukazatelů ročně přibývá 50 tisíc diabetiků, lékař-diabetolog musí provázet své pacienty celoživotní léčbou s řadou úskalí a ne vždy předvídatelných a léčitelných komplikací. „Tato choroba se svými dopady promítá do všech oborů, její léčba vyžaduje multi disciplinární přístup,“ řekl šéf VFN Jan Bříza. „Nemoc sama způsobuje komplikace, kdy pacientův stav není dost dobře řešitelný a zanechává následky. Jsem rád, že tato skvělá kniha z velké části vzešla z odborného pracoviště Všeobecné fakultní nemocnice, ale i z jiných po celé republice. Uzavírá se tak kruh, kdy tyto zkušenosti předáváme do širší lékařské praxe.“



prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc., MBA

Jako začátek poznání a dalšího bádání v oboru diabetologie charakterizoval svou publikaci editor knihy a vedoucí autorského kolektivu Jan Škrha: „Všichni víme, co znamená napsat něco, co má trvat delší dobu. Po nějaké době, když si přečteme, co jsme napsali, s tím už nesouhlasíme, protože vývoj jde kupředu. Moje rozhodnutí a posudek by zřejmě byly trvalejší, kdybych se zabýval uměním nebo architekturou, ale vědní disciplíny mohou knihy zachycovat jen určitou dobu. I toto dílo tedy odráží aktuální stav současné diabetologie a určitý způsob myšlení, protože člověk nemůže pojmout všechno. Toto je jen start pro doby budoucí, situace v roce 2009, a teprve budoucnost ukáže, jak se bude vyvíjet výzkum v této oblasti. Za 50 let na tuto monografii budou odborníci nahlížet jako na historický relikv, stejně jako se dnes dívají na knihy a monografie z 19. století. To, co předkládám, ale zároveň otevírá otázky, jestli i čtenář nad tím přemýšlí - a to je na medicíně to nejkrásnější.“

Publikace Diabetologie představuje první díl volné trilogie monografií, které vznikají ve spolupráci nakladatelství Galén s pracovníky III. interní kliniky – kliniky endokrinologie a metabolismu. Druhý svazek věnovaný poruchám metabolismu (editor prof. MUDr. Štěpán Svačina, DrSc.) vyjde v závěru roku 2009 a třetí – Endokrinologie (editor prof. MUDr. Josef Marek, DrSc.) – pak v roce 2010.

Po skončení oficiální části křtu knihy poskytl prof. MUDr. Jan Škrha, DrSc., MBA, časopisu i-Forum krátký rozhovor:



Křest knihy bývá spojen s radostnou atmosférou z hotového díla, a přesto bylo vyznění vašeho projevu poněkud pesimistické – vydání knihy se zdrželo o dva roky proti plánu, vy sám se ve světle nových objevů v této oblasti díváte kriticky na to, co jste publikovali, a také z hlediska její platnosti v perspektivě vědeckého bádání dalších padesáti sta let. Je v tom přece jen nějaká naděje, že tato kniha vyšla? Komu je především určena – lékařům nebo pacientům?

Já si myslím, že určitě je naděje! Jsem totiž v podstatě optimista, takže pokud něco vyznívalo pesimisticky, za to se omlouvám, chtěl jen jsem ukázat realitu. Realita je někdy pesimistická, ale to neznamená, že ten, kdo k ní kriticky přistupuje, je pesimista, u mě je tomu právě naopak. Samozřejmě, nemohu být předvídavý v tom smyslu, abych řekl, za kolik let budeme mít možnost řešit diabetes uspokojivým způsobem. Řadu pacientů řešíme uspokojivě, to určitě ano, ale je to v souvislosti také s tím, že oni vědí, jak se mají chovat, co mají dělat, protože diabetes jako takový je chorobou nikoli jen pro léky, tedy lékař versus pacient, ale, jak tady řekl pan magistr Hofejší, skutečným základem je pacient, který si uvědomuje, co potřebuje, tedy že se musí hýbat, že musí být aktivní a jak se musí chovat z hlediska jídelních zvyklostí. A pokud toto není, tak i kdyby se lékař rozkrájel, nedaří se mu u pacienta zlepšit výsledky. Kniha je určena především pro lékaře, samozřejmě, není pro pacienty. Je to odborný text, který má nasměrovat lékaře, jeho myšlení, nasměrovat ho v postupech, jak přistupovat k pacientovi a co s ním dělat. Není to návod, není to kuchařka, není to esej, která by vedla k zamyšlení. Ale na druhé straně jsou mezi řádky položeny otázky, které by si lékař měl jistě klást, a říkat si, co má dělat právě v souvislosti se svým konkrétním pacientem.

Nahrál jste mi na smeč, položím troufalou otázku. Je to kniha o tom, co víme, nebo o tom, co nevíme o diabetu ?

Samozřejmě je to kniha o tom, co víme, protože vydat v odborném tisku knihu o tom, co nevíme, bych si nedovolil, to bych žádal spíš astrology. Takže je to kniha vysloveně založená na pojmu, který se dneska dosti široce využívá až zneužívá, to znamená „Evidence Based Medicine,“ tedy medicína založená na důkazech. Ale není tam jen medicína, je tam biochemie, patofyziologie a další obory, je tedy postavena na tvrdých datech a současných poznatcích. Takže určitě nic o tom, co nevíme.

To byla samozřejmě nadsázka, ale vy sám jste tu řekl, že jsou situace, ve kterých jste jako lékař bezradný. Co vy sám si uvědomujete, že lékaři o diabetu ještě neví?

My toho nevíme spoustu. Nevíme, proč diabetes vzniká, jaká je genetika, které geny a jaké kombinace genů se na něm podílejí, jaké kombinace genů zapříčiňují, že vznikají cévní komplikace diabetu, protože zároveň víme, že v tom genetika hraje roli, a tak bych mohl pokračovat oblast od oblastí. Čili nevíme toho hodně. Možná to je pro nás i docela dobré, protože kdybychom všechno věděli, tak na jedné straně by se zdálo, že pacient má vyhráno, ale ono tomu tak vždycky nemusí být, protože na druhé straně toho někdy člověk může i zneužívat.

Děkuji za rozhovor.

(Marie Kohoutová)